

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Pardubický kraj je rozlohou 4 519 km² pátým nejmenším krajem republiky; obyvatelstvo žijící na jeho území tvoří necelých 5 % z celkového počtu obyvatel České republiky. V sídelní struktuře kraje jsou nadprůměrně zastoupeny malé obce – více než 80 % obcí Pardubického kraje má méně než tisíc obyvatel. Ve 38 městech žije téměř 62 % obyvatel kraje.
- Počet obyvatel Pardubického kraje vzrostl během roku 2017 o 1 250 osob na 518,3 tisíce. Přírůstky počtu obyvatel zajišťuje z dlouhodobého pohledu zejména zahraniční migrace, přirozenou měnou obyvatel v kraji v roce 2017 mírně ubylo.
- Cizinců v Pardubickém kraji přibývá, meziročně vzrostl jejich počet o téměř 1,9 tis. na 15,2 tisíce. Na obyvatelstvu kraje se v roce 2017 cizinci podíleli 2,9 %, což je šestý nejnižší podíl v mezikrajském srovnání.
- Od ledna do prosince roku 2017 se v kraji živě narodilo 5 372 dětí, to je o 161 méně než v roce předchozím. Téměř každé druhé dítě se narodilo mimo manželství.
- Počet zemřelých osob meziročně vzrostl o 155 na 5 389. Nejčastější příčinou úmrtí mužů i žen byly nemoci oběhové soustavy. Hodnoty naděje dožití při narození mužů i žen jsou v Pardubickém kraji nad celorepublikovým průměrem.
- Po tříletém období růstu došlo v roce 2017 k meziročnímu poklesu počtu sňatků o 22 na 2 450. Rozvedeno bylo v kraji 1 327 manželství, o 156 více než v roce 2016.
- Obyvatelstvo kraje nadále stárne. Početní převaha seniorů nad dětskou složkou obyvatelstva je v kraji evidována od roku 2007; v roce 2017 připadalo na 100 dětí do 15 let již téměř 125 seniorů starších 65 let. Osoby v produktivním věku (15 až 64 let) tvoří v současnosti 64,8 % z celkového počtu obyvatel kraje; jejich zastoupení v populaci kraje klesá již od roku 2009.

Sociální vývoj

- Zaměstnanost nadále roste, i když pomalejším tempem; míra zaměstnanosti (podíl zaměstnaných na počtu osob 15letých a starších) mírně vzrostla na 58,3 % a nepatrně zaostávala za republikovým průměrem. Jestliže míra zaměstnanosti mužů v posledních šesti letech meziročně neustále rostla, u žen byl po čtyřletém období růstu zaznamenán v roce 2017 meziroční pokles.
- Nezaměstnanost nadále klesá, na konci roku 2017 byl podíl nezaměstnaných osob v kraji s hodnotou 2,83 % čtvrtý nejnižší v mezikrajském srovnání (stejně jako na konci roku předchozího), do poloviny roku 2018 se snížil na 1,84 % a byl dokonce nejnižší mezi všemi kraji.
- V roce 2017 pokračoval příznivý mzdový vývoj, přičemž ve všech čtvrtletích kromě prvního rostla mzda v kraji meziročně zřetelně rychleji než v celé ČR, přesto v průměru za 1. až 4. čtvrtletí o 2,9 tis. Kč hrubého měsíčně za průměrem ČR zaostávala (šlo o 5. nejnižší mzdy mezi kraji, tj. o jednu pozici lepší umístění než v roce předchozím).
- Počet dětí v mateřských školách již třetím rokem klesá, žáků základních škol nadále přibývá. Celkový počet žáků středních škol se v posledním roce téměř nezměnil. Klesá počet absolventů středního vzdělání s výučním listem. Počet studentů vysokých škol se nadále snižuje.
- Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti nadále roste, a to rychleji než v celé ČR (v mezikrajském srovnání se kraj od roku 2012 posunul z 5. nejnižší na 8. nejnižší pozici).

- V uplynulých pěti letech se počet příjemců starobních důchodů zvýšil o 3,4 % na 121 tisíc osob, z nich 60,4 % tvoří ženy. Kraj má druhý nejvyšší podíl příjemců předčasných starobních důchodů v republikovém srovnání.
- Počet dopravních nehod se zvyšuje, klesá však počet zraněných osob při dopravních nehodách. Od roku 1997 se počet usmrcených osob v důsledku dopravních nehod snížil o 60 %. Podíl řidičů, kteří se dopustili přestupku započítávaného do bodového hodnocení řidičů, je v kraji pátý nejnižší.
- Požárů bylo v kraji proti předchozímu roku likvidováno o 3 % více, přímá škoda na majetku se zvýšila o 13 %. Zraněných osob bylo nejvíce za uplynulých dvacet let, žádná osoba však v důsledku požárů nezemřela.

Ekonomický vývoj

- Růst regionálního hrubého domácího produktu se v roce 2016 (poslední dostupný údaj) zpomalil; objemem HDP na obyvatele se kraj řadí na 10. místo. V kraji se snížil podíl průmyslu a stavebnictví na objemu hrubé přidané hodnoty ve prospěch služeb; přesto zůstává podíl těchto odvětví výrazně nadprůměrný.
- Meziroční pokles sklizně obilovin byl v kraji v roce 2017 vyvolán zejména nižší produkcí ozimé pšenice a kukuřice na zrno; sklizeň cukrovky byla nejvyšší za posledních 15 let a luskovin za posledních 11 let. V roce 2017 stagnovala výroba skotu a klesala výroba prasat; ke konci roku 2017 měl Pardubický kraj mezi kraji nejvyšší podíl na stavech drůbeže v ČR. V odchovu telat a selat patří kraj dlouhodobě k nejlepším.
- V průmyslových podnicích sídlících v kraji vzrostly v roce 2017 tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy o 1,7 %, tržby na 1 zaměstnance byly mezi kraji třetí nejvyšší. Na vývoz se v kraji orientují podniky produkující elektrická zařízení a chemické výrobky; podíl přímého vývozu na tržbách zpracovatelského průmyslu je v mezikrajském srovnání čtvrtý nejvyšší.
- Výroba elektřiny v roce 2017 vzrostla v souvislosti s obnovením provozu dvou rekonstruovaných bloků v největší parní elektrárně; spotřeba elektřiny v kraji rostla nejen v energetice v souvislosti s růstem její výroby, ale také v domácnostech. Rychleji se v domácnostech zvyšovala spotřeba zemního plynu, a to zejména v lednu, v únoru a v dubnu.
- Objem stavební výroby velkých podniků s 50 a více zaměstnanci v kraji se v roce 2017 meziročně zvýšil především vlivem pozemního stavitelství, inženýrské stavitelství zaznamenalo pokles.
- V roce 2017 v Pardubickém kraji tvořily práce pro veřejného zadavatele nejvyšší podíl z objemu realizovaných stavebních prací na území kraje v mezikrajském srovnání a shodně veřejné zakázky provedené na území pardubického okresu tvořily nejvyšší podíl objemu realizované stavební výroby mezi okresy v celé České republice.
- Nadále stoupal počet vydaných stavebních povolení, v roce 2017 byl nejvyšší za posledních 5 let; orientační hodnota povolených staveb meziročně vzrostla ve dvou okresech kraje.
- Počet zahájených bytů se v Pardubickém kraji meziročně zvýšil, naproti tomu počet dokončených bytů poklesl. Intenzita bytové výstavby je nejvyšší na Holicku, Přeloučsku, Pardubicku a Králicku.
- V hromadných ubytovacích zařízeních kraje se zvýšil jak počet hostů ze zahraničí, tak i hostů z České republiky. Nejčastějšími návštěvníky z ciziny jsou tradičně Slováci.

Životní prostředí

- Výměra orné půdy se postupně zmenšuje ve prospěch trvalých travních porostů, roste rozloha lesních pozemků; růst rozlohy zastavěných ploch v kraji se v roce 2017 zastavil.
- Spotřeba vody v domácnostech v roce 2017 vzrostla, přesto byla nižší než v roce 2012; růst počtu čistíren odpadních vod byl v roce 2017 nejvyšší za posledních 5 let.
- Pod republikovým průměrem jsou v kraji pouze měrné emise oxidu uhelnatého; v roce 2015 (poslední dostupný údaj) v kraji meztročně vzrostly měrné emise tuhých znečišťujících látek a oxidu uhelnatého.
- Produkce podnikového i komunálního odpadu v roce 2016 rostla; podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu byl nižší než v roce 2015.
- Investice na ochranu životního prostředí v kraji byly v roce 2016 nejnižší od roku 2012; v přepočtu na obyvatele byly na úrovni republikového průměru. Na rozdíl od neinvestičních výdajů, které jsou v oblasti životního prostředí vynakládány především na nakládání s odpady, směřovaly investice především do akcí souvisejících s ochranou ovzduší a klimatu.

Změna hodnot vybraných ukazatelů v Pardubickém kraji a ČR mezi roky 2016 a 2017

